

Огляд даних судової статистики

про стан здійснення правосуддя місцевими судами міста Харкова та Харківської області за 2024 рік

Конституція України гарантує кожному право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань. Судова форма захисту прав і свобод завжди виступала і виступає однією з найефективніших, оскільки здійснюється однією з гілок влади та гарантована Конституцією.

За приписами статті 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» завданням суду є здійснення правосуддя на засадах верховенства права, забезпечення кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

24 лютого 2022 року у зв'язку із вторгненням російських військ в Україну по всій території держави введено воєнний стан. Судова гілка влади як і інші правові інституції зазнала впливу війни, що, безумовно, внесло свої корективи в процес здійснення судочинства. Адже війна в країні не може не впливати на процес здійснення правосуддя. Проте, навіть в умовах воєнного стану конституційне право людини на судовий захист місцевими загальними судами міста Харкова та Харківської області, Господарським судом Харківської області та Харківським окружним адміністративним судом не було обмежено.

Не дивлячись на широкомасштабну збройну агресією російської федерації проти України, відповідно до статті 3 Конституції України, статті 12² Закону України "Про правовий режим воєнного стану", Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, Указів Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 15 березня 2022 № 2119-ІХ, враховуючи рішення Ради суддів України від 24 лютого 2022 року № 9 "Щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення сталого функціонування судової влади в Україні" та від 14 березня 2022 року № 10 "Щодо затвердження рекомендацій з організаційних питань роботи суддів в умовах воєнного стану", керуючись частиною другою статті 29 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" місцеві суди функціонували відповідно до стандартів продуктивності та ефективності судових процедур, якості судових послуг та очікувань громадян – учасників судових проваджень.

Нові завдання, які стоять перед судовою системою в умовах воєнного стану, потребують ґрунтовного знання основ статистичних розрахунків, щоб сприяти і допомагати їхньому вирішенню.

Одержані в результаті аналізу судової статистики дані є підґрунтям характеристики діяльності суду, зразком правильного й однакового застосування суддями чинного законодавства України.

Відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Положення про Територіальні управління Державної судової адміністрації України, на виконання плану роботи Територіального управління Державної судової адміністрації України у Харківській області (далі – територіальне управління), на виконання листа Державної судової адміністрації України вих. № 03-18/4038/21 від 28.12.2021, з урахуванням типового переліку питань та методичних рекомендацій щодо порядку складання оглядів обліково-статистичної роботи в суді та даних судової статистики про стан здійснення правосуддя (лист ДСА України від 26.12.2018 № 15-27483/18), на підставі показників статистичної звітності, на підставі наданої інформації Господарським судом Харківської області та Харківським окружним адміністративним судом, відділом організаційного забезпечення діяльності судів та судової статистики (далі – відділ) проаналізовано статистичні дані роботи місцевих судів міста Харкова та Харківської області за 2024 рік.

З метою проведення огляду даних територіальним управлінням узагальнено огляд даних місцевих судів та вивчено надані статистичні звіти про стан здійснення правосуддя місцевими судами міста Харкова та Харківської області за 2024 рік за формами: № 1-а «Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства», № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення», № 1-г «Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку господарського судочинства», № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження», № 1-ц «Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку цивільного судочинства, № 6-8 «Звіт судів першої інстанції на основі сформованих статистичних карток на осіб, щодо яких розглянуто кримінальне провадження», № 1-мзс «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ», № 1-мгс «Звіт місцевих господарських судів про розгляд судових справ», № 1-оас «Звіт окружних адміністративних судів про розгляд справ», № 1-ЄЗ «Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами». Аналіз даних було проведено в порівнянні із статистичними показниками 2023 року.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та введенням в Україні воєнного стану, неможливістю тимчасово здійснювати правосуддя через активні бойові дії на території міста Харкова та Харківської

області, станом на 31.12.2024 рішення Вищої ради правосуддя від 20.04.2023 № 399/0/15-23 змінено територіальну підсудність судових справ Борівського, Великобурлуцького, Вовчанського, Дворічанського, Золочівського, Шевченківського, Печенізького районних судів та Ізюмського, Куп'янського міськрайонних судів Харківської області на місцеві суди міста Харкова. У зв'язку із чим, значно збільшилася кількість надходження справ та матеріалів до судів міста Харкова та Харківської області.

Динаміку надходження справ і матеріалів, що надійшли до місцевих загальних судів міста Харкова та Харківської області за видами судочинства, наведено в таблиці.

Надійшло до місцевих судів міста Харкова та Харківської області	2023 рік	2024 рік	Динаміка %
Справ і матеріалів кримінального провадження	54846	61275	+10,5 %
Справ і матеріалів цивільного судочинства	85889	109696	+21,7 %
Справ і матеріалів адміністративного судочинства	922	1341	+31,2
Справ і матеріалів справ про адміністративні правопорушення	52706	51193	-2,9 %
Всього:	194336	223505	+13,1

В провадженні місцевих загальних судів міста Харкова та Харківської області в 2024 році, з урахуванням залишку нерозглянутих справ на початок звітної періоду, знаходилося:

- кримінальних проваджень, справ та матеріалів – 68645;
- справ та матеріалів цивільного судочинства – 129490;
- справ та матеріалів адміністративного судочинства – 1592;

- справ і матеріалів про адміністративні правопорушення – 55379.

Відповідно до штатного розпису загальних місцевих судів міста Харкова та Харківської області (без урахування ХОСА та ГСХО) у звітному 2024 році кількісний склад суддів за штатом становить 269 суддів, з яких 191 суддя (станом на 31.12.2024) мали повноваження щодо розгляду судових справ. Середня кількість розглянутих справ на одного суддю в 2024 році становить 1140 справ.

Вид судочинства	Середньомісячне надходження справ та матеріалів на одного суддю	
	За штатним розписом	За кількістю фактично працюючих суддів
Кримінальне провадження	21,3	29,9
Цивільне судочинство	40,1	56,5
Адміністративне судочинство	0,5	0,7
Справи про адміністративні правопорушення	17,2	111,3

Загальна кількість справ і матеріалів, за видами судочинства, розглянутих місцевими судами у 2024 році в порівнянні з аналогічним періодом 2023 року наведена в таблиці.

Розглянуто	2023 рік	2024 рік	Динаміка, %
Справи і матеріали кримінального судочинства	51244	59151	+13,4

Справи і матеріали цивільного судочинства	74617	106656	+30,0
Справи і матеріали адміністративного судочинства	869	1122	+21,9
Справи і матеріали про адміністративні правопорушення	50765	50889	+0,2

Залишок нерозглянутих по суті справ і матеріалів на кінець 2024 року в місцевих загальних судах склав 37288, в т. ч. не розглянутих понад 1 рік – 5333. Залишок нерозглянутих справ в порівнянні з попереднім звітним період за видами судочинства наведено в таблиці.

Залишок нерозглянутих справ і матеріалів	2023 рік	2024 рік	Динаміка, %
Справи і матеріали кримінального судочинства	7514	9494	+20,9 %
Справи і матеріали цивільного судочинства	21567	22834	+ 5,5%
Справи і матеріали адміністративного судочинства	276	470	+ 41,3 %
Справи і матеріали про адміністративні правопорушення	4540	4490	- 1,1%

-

-

Розгляд місцевими судами справу порядку кримінального судочинства

-

Загальна кількість справ кримінального провадження (з урахуванням справ за КПК України 1960 року та справ кримінального провадження за КПК України 2012 року), яка перебувала в провадженні судів протягом 2024 року склала 15006.

В 2024 році місцевими судами було розглянуто 7528 проваджень, що складає 50,2 % від загальної кількості проваджень, що перебували в провадженні судів протягом звітного періоду.

За результатами розгляду:

- з постановленням вироку розглянуто 5669 проваджень, або 75,3 %, від загальної кількості розглянутих проваджень з них з угодою – 460 проваджень (8,1 % від кількості проваджень розглянутих з постановленням вироку);
- із закриттям провадження – 1656 проваджень, або 22,0 %;
- із застосуванням примусових заходів медичного характеру – 24 провадження, або 0,3 %;
- із застосуванням примусових заходів виховного характеру – 8 проваджень, або 0,1 %;
- відмовлено в затвердженні угоди та повернено прокурору для продовження досудового розслідування – 6 провадження, або 0,1%;
- повернуто прокурору – 56 проваджень, або 0,7 %;
- направлено за підсудністю – 109 проваджень, або 1,4%.

Серед справ кримінального провадження (150006), що знаходилися на розгляді судів міста Харкова та Харківської області в 2022 році (з урахування КПК України 1960 та 2012 років), значну кількість становлять злочини:

- **проти власності** - 4697 проваджень, або 31,3 %;
- **у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів** – 2123 провадження, або 14,1 %;
- **проти життя та здоров'я особи** – 2248 проваджень, або 15,0 %;
- **проти безпеки руху та експлуатації транспорту** – 841 провадження, або 5,6%;
- **проти громадського порядку і моральності** – 336 проваджень, або 2,2 %;
- **у сфері службової діяльності** – 538 провадження, або 3,6 %;
- **проти правосуддя** – 222 проваджень, або 1,5 %;
- **проти основ національної безпеки** – 693 провадження, або 4,6 %;
- **проти встановленого порядку несення військової служби** – 1713 проваджень, або 11,4 %.

За вчинення злочинів у 2024 році було засуджено 5781 особу, що становить 34,4 % від загальної кількості осіб, щодо яких провадження знаходилися в судах (16618 осіб). За вчинення злочинів у 2023 році було засуджено 5278 осіб, що становить 38,9 % від загальної кількості осіб, щодо яких провадження знаходилися в судах (13567 осіб).

Протягом звітнього періоду відносно 4695 засуджених, вироки набрали законної сили. З числа засуджених, 11,6 % складають жінки - 543 осіб.

Середній вік засуджених на момент скоєння злочину складає 30 – 50 років.

Проаналізував заняття засуджених на момент вчинення злочину, можливо зробити висновок, що переважно злочини вчиняють працездатні особи, які не працювали та не навчались – 3099 засуджених, військовослужбовці – 903 та робітники – 231 особа. Вік засуджених зазначено у наступній діаграмі.

Узагальнивши інформацію, можливо зробити висновок, що засуджені особи, щодо яких вироки набрали законної сили (4695) на момент вчинення злочину мали здебільш повну загальну середню освіту – 1525 осіб, або 32,9 % від загальної кількості засуджених осіб, професійно – технічну освіту – 901 особа (19,1 %) та базову загально-середню – 1549 осіб (33,7 %). Інші засуджені мали: повну вищу освіту- 475 осіб (10,1 %); базову вищу – 198 осіб (3,4 %); початкову загальну – 22 особи (0,5%) та 25 осіб, або 0,3 % осіб не мали освіти.

920 осіб, вчинили злочин, маючи не зняту і не погашену судимість, що складає 19,6 % від загальної кількості засуджених в 2024 році; судилися, але судимість погашена чи знята – 528 осіб (11,2 %); судилися, але визнані такими, що не мають судимості – 226 осіб (4,8 %).

Порівняльна таблиця за видами покарань (звіт форми 6,7,8)

Види покарань	2023 рік		2024 рік	
	кількість засуджених осіб	% від загальної кількості засуджених осіб	кількість засуджених осіб	% від загальної кількості засуджених осіб
Штраф	831	20,4	1140	24,3

Позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю	103 2,5	159 3,4
Громадські роботи	213 5,2	264 5,6
Виправні роботи	3 0,1	1 0,02
Службові обмеження до військовослужбовців	46 1,1	34 0,7
Арешт	79 1,9	36 0,8
Обмеження волі	97 2,4	153 3,3
Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців	97 2,4	163 3,5
Позбавлення волі на певний строк	786 19,3	1040 22,2
Довічне позбавлення волі	1 0,02	6 0,1
Звільнення від відбуття покарання	176 43,4	152 32,5
Інші міри покарання	0 0	169 3,6
Всього	406 9	469 5

-

Розгляд судами справ у порядку адміністративного судочинства

-

В провадженні судів міста Харкова та Харківської області у 2024 році перебувало 1316 позовних заяв, справ, заяв, подань, клопотань, що на 429 заяв та справ (або 32,6 %) більше, ніж у 2023 році (887).

Із загальної кількості адміністративних справ (1088), що перебували у провадженні судів у 2023 році, закінчено провадження по 775 справам (або 71,2 %), з яких розглянуто:

- із прийняттям рішення по справі – 689 справ, або 88,9 %;
- із закриттям провадження по справі – 18 справ, або 2,3 %;
- із залишенням заяви без розгляду – 54 справи, або 7,0 %;

- із переданням справи до іншого суду – 14 справ, або 1,8 %.

Більшу частину адміністративних справ, які перебували в провадженні судів (1088) міста Харкова та Харківської області даного звітного періоду, а саме: 87,8 % (955 справ) становлять адміністративні справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України; справи щодо примусового виконання судових рішень та рішень інших органів – 61, або 5,6 %.

Із загальної кількості розглянутих справ (689), з порушенням строків, встановлених Кодексом адміністративного судочинства України, розглянуто 151 справу, або 21,9 % від кількості розглянутих по суті справ.

На кінець звітного періоду залишилося нерозглянутими 313 адміністративних справ, або 28,8 % від усіх справ, що знаходилися в провадженні судів протягом звітного періоду. По 5 справам провадження зупинено.

Розгляд судами справ у порядку цивільного судочинства

-

Протягом 2024 року в місцевих загальних судах міста Харкова та Харківської області знаходилось (враховуючи залишки минулого року) 129460 позовних заяв, справ, скарг, заяв, подань, клопотань в порядку цивільного судочинства, що на 33276 справ та матеріалів (або 25,7 %) більше ніж за відповідний показник 2023 року (96184 справи та матеріалів).

Структура цивільних справ і матеріалів, що перебували на розгляді в місцевих загальних судах у 2024 році має наступний вигляд:

- **заяви про видачу/скасування судового наказу** – 52177, або 40,3 % від загальної кількості справ та матеріалів, які перебували в провадженні судів в звітному періоді 2024 року;

- **позовні заяви** – 49886, або 38,5 %;

- **заяви окремого провадження** – 3872, або 3,0 %;

- **клопотання, заяви, подання у порядку виконання судових рішень на рішення іноземних судів** – 5969, або 4,6 %.

До інших справ та заяв віднесено (13,6 %):

- **заяви про перегляд заочного рішення;**

- заяви про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви;
- скарги на дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби;
- виконання судових доручень.

Протягом 2024 року в провадженні місцевих загальних судів перебувало 53990 справ позовного провадження, що на 8984 справи (або 45,8 %) більше, ніж у 2023 році.

Їх структура за категоріями характеризується наступним чином:

- спори про право власності та інші речові права – 1398
- спори, що виникають із правочинів – 29277
- спори про недоговірні зобов'язання – 2665
- спори про спадкове право – 1982
- спори, що виникають із житлових правовідносин – 2256
- спори, що виникають із земельних правовідносин – 950
- спори, що виникають із сімейних правовідносин – 14190
- спори, що виникають із трудових правовідносин – 418
- спори, пов'язані із застосуванням ЗУ «Про захист прав споживачів» - 357
- спори про звільнення майна з-під арешту – 315

З 53990 справ, що перебували на розгляді місцевих загальних судів міста Харкова та Харківської області в 2024 році розглянуто 38319 справ, або 71,1%:

- з постановленням рішення- 34451 справу;
- передано в інші суди – 230 справ;
- провадження по справі закрито – 91314 справ;
- залишено заяви без розгляду 2308.

Залишок нерозглянутих справ на кінець звітного періоду склав 15611 справ, або 28,9 % від загальної кількості справ, що перебували в провадженні судів протягом року.

Протягом 2024 року в провадженні місцевих загальних судів міста Харкова та Харківської області перебувало 3311 справ окремого провадження, з яких розглянуто – 2542, або 76,8 % від загальної кількості справ, які перебували в провадженні судів. На кінець звітного періоду залишилося нерозглянутими 769 справ окремого провадження.

-

Розгляд справ про адміністративні правопорушення

Протягом 2024 року в провадженні місцевих судів міста Харкова та Харківської області перебувало 54589 справ про адміністративні правопорушення, що на 0,3 % більше ніж у 2023 році (54405).

Протягом звітної періоду всього було розглянуто 46342 справи у відношенні 46486 особи, 3829 справ – повернуто органам, що склали протоколи про вчинення адміністративних правопорушень, з них – 3481 справу для належного оформлення.

Стосовно 40752 особи винесено постанови про накладення адміністративного стягнення, що складає 87,9% від загальної кількості осіб, щодо яких судами розглянуто справи про адміністративні правопорушення, а до 318 осіб застосовані заходи, передбачені ст.24-1 КУпАП.

У відношенні 5734 осіб розглянуто справи із закриттям провадження, що становить 12,4 % від загальної кількості осіб, щодо яких були розглянуті справи, з яких:

- стосовно 640 осіб - у зв'язку зі звільненням від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення;
- стосовно 2231 особи – у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення;
- стосовно 2259 осіб справи закриті за відсутністю події і складу адміністративного правопорушення;
- стосовно 41 особи – з передачею справи прокурору, органу досудового слідства або дізнання.

За своєю структурою, адміністративні стягнення (як основні види стягнення) розподіляються наступним чином:

- попередження накладено на 948 осіб, або 2,3 % від загальної кількості осіб, щодо яких розглянуто справи в 2024 році;
- штраф – на 38959 осіб, або 96,4 % ;
- позбавлено спеціального права – на 166 осіб, або 0,4 %;
- громадські роботи – на 181 особу, або 0,4 % ;
- суспільно корисні роботи – на 62 особи, або 0,2 % ;
- адміністративний арешт – на 103 особи, або 0,3 %;
- арешт з утриманням на гауптвахті – на 14 осіб, або 0,03%;

- виправні роботи – на 1 особу, або 0,001%.

Протягом 2024 року до адміністративної відповідальності найчастіше притягалися особи за адміністративні правопорушення, передбачені:

- **статтею 124 КУпАП** (Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна) – 5999 осіб, або 14,8 %;

-**статтею 126 КУпАП** (керування транспортним засобом, яка не має відповідних документів) – 3394 особи, або 8,4 %;

- **статтею 130 КУпАП** (Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції) – 12119 особи, або 30,0 %;

- **статтею 163-1 КУпАП** (Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків) – 866 осіб, або 2,1 %;

- **статтею 172-20 КУпАП** (розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв військовослужбовцями) – 12805 осіб, або 31,7 %;

- **статтею 173 КУпАП** (Дрібне хуліганство) – 1252 особи, або 3,1 %;

- **статтею 173 – 2 КУпАП** (Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування) – 6783 особи, або 16,8 %;

- **статтею 184 КУпАП** (невиконання батьками обов'язків щодо виховання дітей)- на 2940 осіб, або 7,3 %;

- **статтею 187 КУпАП** (Порушення правил адміністративного нагляду) – 1191 осіб, або 0,3 %..

Залишок не розглянутих справ про адміністративні правопорушення на кінець звітного періоду складає 4418 справи, або 8,2 % від загальної кількості справ, що знаходилися на розгляді в місцевих загальних судах міста Харкова та Харківської області протягом 2024 року.

Стан здійснення правосуддя Господарським судом Харківської області

Загальні показники надходження справ і матеріалів.

Справи та матеріали, які перебували на розгляді

З метою аналізу статистичної інформації щодо здійснення правосуддя судом у 2024 році, на виконання Плану роботи Господарського суду Харківської області на 2024 рік, відповідно до листа Державної судової адміністрації України № 15-24322/24-вих від 19.12.2024 щодо статистичної звітності, листа ТУ ДСА України у Харківській області № 03-16/4868/24-вих від 24.12.2024 щодо підготовки огляду даних про стан здійснення правосуддя у 2024 році, з урахуванням типового переліку питань та методичних рекомендацій щодо порядку складання оглядів обліково-статистичної роботи в суді та даних судової статистики про стан здійснення правосуддя (лист ДСА України від 26.12.2018 № 15-27483/18), на підставі показників статистичної звітності Господарського суду Харківської області підготовлено огляд даних судової статистики про стан здійснення правосуддя у 2024 році.

В огляді використано статистичні дані, зазначені у звітах Господарського суду Харківської області за Формою № 1 мґс, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України від 09.03.2017 № 311 «Про затвердження форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами», зі змінами внесеними наказом Державної судової адміністрації України від 10.11.2023 № 520, Формою № 1-г, затвердженою наказом Державної судової адміністрації України від 23.06.2018 № 325 «Про затвердження річних форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами», за погодженням з Держстатом, зі змінами, внесеними наказом Державної судової адміністрації України від 29.11.2024 № 528, Формою № 10, затвердженою наказом Державної судової адміністрації України від 21.12.2012 № 172 «Про затвердження форми звітності № 10 «Звіт про справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору в місцевих та апеляційних судах», зі змінами, внесеними наказом Державної судової адміністрації України від 12.09.2023 № 429, Формою 1-ЄЗ, затвердженою наказом Державної судової адміністрації України від 05.07.2022 № 215 «Про затвердження єдиної форми оперативної статистичної звітності щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами», базові показники роботи Господарського суду Харківської області, затверджені рішенням Ради суддів України № 28 від 02.04.2015 року.

Перед тим, як перейти до аналізу всіх показників якості роботи суду, слід зазначити, що кількісні показники (відсоток, питома вага, кількість) залежать, у тому числі, від кількості суддів, що здійснювали правосуддя у звітному періоді.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Вища рада правосуддя своїм рішенням від 24.08.2023 № 852/0/15-23 «Про визначення кількості суддів у місцевих та апеляційних судах», в порядку, визначеному Законом України «Про судоустрій і статус суддів», визначила штатну кількість суддів у Господарському суду Харківської області – 45. Кількість суддів у звітному періоді, які здійснювали правосуддя і

від яких залежала якість функціонування і ефективність діяльності Господарського суду Харківської області – 35.

Розглянемо більш детальніше показники роботи Господарського суду Харківської області у 2024 році, а деякі з них і в динаміці з 2022 та 2023 роками.

Загальні показники надходження справ та матеріалів.

У 2024 році на розгляді суду перебувало 16530 справ та матеріалів, що на 4337 справ та матеріалів менше ніж у 2023 році, але на 3051 справу та матеріал більше ніж у 2022 році.

З 16530 справ та матеріалів, що перебували на розгляді, 2426 справ та матеріалів перебували на розгляді на початок звітнього періоду або 14,67 %, що на 906 справ та матеріалів менше ніж у 2023 році і на 1183 справ та матеріалів більше ніж у 2022 році. Показник кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді на початок звітнього періоду має позитивну динаміку щодо зменшення.

З 16530 справ та матеріалів, що перебували на розгляді, 14104 або 85,33 % справи та матеріали надійшли на розгляд у звітньому періоді, що на 3431 справу та матеріал менше, ніж у минулому році та на 4234 справи та матеріалів більше, ніж у позаминулому році. Даний показник у поточному році збільшився у порівнянні з 2023 роком на 1,29 %, у порівнянні з 2022 роком на 12,11 %.

Суб'єктами звернення у поточному році були фізичні та юридичні особи.

Так, у 2024 році до суду з заявами та матеріалами звернулися 1287 (+48) фізичних осіб, у тому числі 438 (-5) суб'єктів підприємницької діяльності і 7851 (-25) юридична особа, у тому числі державні органи – 1291 (+330).

Серед справ та матеріалів, що перебували на розгляді на початок звітнього періоду та надійшли у 2024 році, у тому числі наступні:

Позовні заяви – 5661 (-126) або 34,24 % від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітньому періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 5459 (-328) або 38,7 % від загальної кількості справ та матеріалів, що надійшли на розгляд у звітньому періоді.

Серед позовних заяв, що перебували на розгляді у звітньому періоді:

- 284 (+230) або 5% – у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі), з них 275 (+221) надійшло у поточному періоді;
- 282 (-45) або 4,9 % – у спорах, що виникають із земельних відносин, з них 268 (-56) надійшло у поточному році;

- 3182 (-607) або 56,2% – у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів, в т.ч. що виникають при їх укладенні, зміні, розірванні, визнанні недійсними та у спорах щодо неналежного їх виконання, з них 3114 (-573) надійшло у поточному році;
- 357 (+92) або 6,3% - у спорах щодо недоговірних зобов'язань, з них 341 (+82) надійшло у поточному періоді;
- 1286 (+228) або 22,71% – у спорах про банкрутство, з них 1204 (+199) надійшло у поточному році;
- 117 (+32) або 2,06% - у справах, що виникають з корпоративних відносин, з них 105 (+21) надійшло у поточному періоді.

Серед позовних заяв, що перебували на розгляді у звітному періоді найбільша кількість у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів, у т.ч., що виникають при їх укладенні, зміні, розірванні, визнанні недійсними та у спорах щодо неналежного їх виконання. У порівнянні з минулим роком збільшилася кількість позовних заяв у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі) на 230; у спорах про банкрутство на 228.

Справи позовного провадження – 6591 (+13) або 39,87 % від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 4633 (-205) або 32,84% від загальної кількості справ та матеріалів, що надійшли на розгляд у звітному періоді.

Серед справ позовного провадження, що перебували на розгляді у звітному періоді:

- 388 (+226) або 5,88% – у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі), з них 237 (+195) надійшло у поточному періоді;
- 331 (-100) або 5,02% – у спорах, що виникають із земельних відносин, з них 216 (-78) надійшло у поточному періоді;
- 121 (+84) або 1,83% – у спорах щодо застосування антимонопольного та конкурентного законодавства, з них 110 (+88) надійшло у поточному періоді;
- 99 (+18) або 1,5% - справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин, з них 82 (+26) надійшло у поточному році;
- 202 (+202) або 3,06% – у спорах щодо приватизації майна, з них 5 (+5) надійшло у поточному періоді;

- 3481 (-690) або 52,81% - у справах, що виникають із правочинів, зокрема договорів, у т.ч., що виникають при їх укладенні, зміні, розірванні, визнанні недійсними та у спорах щодо неналежного їх виконання, з них 2701 (-595) надійшло у поточному році;
- 354 (+122) або 5,37% - у спорах щодо недоговірних зобов'язань, з них 280 (-100) надійшло у поточному році;
- 1592 (+342) або 24,15% – у спорах про банкрутство, з яких у поточному періоді надійшло 988 (+163).

Незначно, але збільшилася у поточному році у порівнянні з 2023 роком і кількість справ позовного провадження, що перебували на розгляді, з них у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі) на 226, у спорах щодо приватизації майна на 202, у спорах щодо недоговірних зобов'язань на 122, у справах про банкрутство на 342.

Заяви наказного провадження – 647 (-570) або 3,91 % від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 643 (-566).

Заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами – 17 (-3) або 0,1% від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 14 (-3).

Заяви про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви – 23 (-6) або 0,13 % від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 23 (-6).

Справи в порядку виконання судових рішень – 883 (+121) або 5,34% від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді у звітному періоді. З них, надійшли на розгляд у поточному році 855 (+121).

Характеристика середньомісячного надходження справ та матеріалів на одного суддю.

Середньомісячне навантаження на одного суддю розраховується за штатним розписом та за кількістю фактично працюючих суддів. Цей показник дає можливість при комплексному використанні з іншими показниками оцінити ефективність діяльності суду.

Штатна чисельність суддів у Господарському суду Харківської області – 45. Кількість суддів у звітному періоді, які здійснювали правосуддя і від яких залежала якість функціонування і ефективність діяльності суду – 35.

У поточному році на розгляді судді, який здійснював правосуддя, перебувала 501 справа та матеріали. В місяць, це в середньому 42 справи та матеріали.

Середня кількість розглянутих справ та матеріалів у звітному періоді з розрахунку на одного суддю складає 426, а в місяць – 35.

Якщо порівнювати з аналогічним періодом минулого та позаминулого років, то на розгляді судді у 2023 році перебувало 652 справи та матеріали, а розглянуто було 502. У 2022 році на розгляді судді перебувало 385 справ та матеріалів, а розглянуто було 203 справи.

Як видно з показників, у 2023 році середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді судді та середня кількість розглянутих справ та матеріалів з розрахунку на одного суддю була високою як у 2022, 2023 так і у 2024 роках. Показник справ та матеріалів, що перебували на розгляді у 2024 році є більшим на 116, ніж показник 2022 року і це підтвердження того, що навантаження суддів, з урахуванням сьогодення, продовжує збільшуватися і залишатися дуже високим, що потребує збільшення штату суддів.

Для прикладу, з урахуванням показників роботи за 9 місяців 2024 року, при кількості 9330 справ та матеріалів, що надійшли, чисельність суддів за нормативами, які встановлені Радою суддів України повинна була б складати 50, тобто 186,6 справ та матеріалів на одного суддю. При кількості справ та матеріалів, що надійшли у 2024 році – 14104, кількість суддів повинна була б складати 75.

Результати розгляду справ та матеріалів

З 16530 справ та матеріалів, які у поточному періоді перебували на розгляді Господарського суду Харківської області, що на 4 273 менше, ніж у 2023 році та на 3 051 справ більше, ніж у 2022 році, надійшли на розгляд у 2024 році 14104, що на 3 429 менше, ніж у 2023 році та на 4 234 більше, ніж у 2022 році. Із загальної кількості справ та матеріалів, що надійшли на розгляд у 2024 році розглянуто 14043, що на 2026 менше, ніж у 2023 році і на 6921 справу та матеріал більше ніж у 2022 році. Відсоток розглянутих справ та матеріалів по відношенню до кількості справ та матеріалів, що надійшли у звітному періоді, склав 99,6%, що на 8% більше ніж у 2023 році та на 27,44 % більше ніж у 2022 році.

З 14043 розглянутих справ та матеріалів, розглянуто по суті 12 870 або 91,64%, що менше на 1906 у порівнянні з 2023 роком і на 6407 більше ніж у 2022 році. Відсоток розглянутих по суті по відношенню загальної кількості розглянутих справ та матеріалів незначно знизився на 0,3 % у порівнянні з 2023 роком, але на 0,9% збільшився у порівнянні з 2022 роком.

З них справ 5764 або 44,78 % від загальної кількості розглянутих по суті, що на 244 менше, ніж у 2023 році і на 3001 більше, ніж у 2022 році.

У поточному році у тому числі розглянуто:

Позовних заяв – 5400 або 41,95 % по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 170 менше ніж у 2023 році та на 2519 більше, ніж у 2022 році. Відсоток розглянутих позовних заяв до позовних заяв, що надійшли у поточному періоді (5459) склав 98,9 %, а по відношенню до позовних заяв, що перебували на розгляді (5661) – 95,3%.

Із загальної кількості розглянутих позовних заяв залишено без розгляду 2 (=), відмовлено у відкритті провадження – 75 (+14), повернуто – 611 (-45), передано до іншого суду – 67 (+66), відкрито провадженні – 4633 (-204). Кількість нерозглянутих позовних заяв на кінець звітного періоду – 261 (-44)

Справ позовного провадження – 4918 або 38,21% по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 294 більше, ніж у 2023 році і на 2759 більше, ніж у 2022 році. Відсоток розглянутих справ позовного провадження до тих, що надійшли у поточному періоді (4633) склав 100 %, а по відношенню до справ позовного провадження, що перебували на розгляді (6591) – 74,6%.

Із загальної кількості розглянутих справ позовного провадження із ухваленням рішення 3593 (+226), серед яких із задоволенням позову - 3046 (+521), передано до іншого суду – 23 (+23), закрито провадження у справі – 441 (-73), залишено без розгляду – 158 (-28).

З 4918 розглянутих у 2024 році справ позовного провадження 311 (+44), порушено за заявою прокурора, з них задоволено позовні вимоги у 156 (+8) справах.

За категоріями спорів кількість розглянутих справ позовного провадження розподілилася наступним чином:

- справи щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі) – 267 або 5,42 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 224 справи більше, ніж у 2023 році та на 230 більше, ніж у 2022 році. З них, з ухваленням рішення розглянуто – 234 або 87,6% від розглянутих даної категорії, що на 202 справи більше, ніж у 2023 році та на 203 більше, ніж у 2022 році. З яких, із задоволенням позовних вимог – 189 або 70,8 %, що на 171 справу більше, ніж у 2023 році та на 174 більше, ніж у 2022 році. Закрито провадження у 23 справах, що на 22 справи більше, ніж у 2023 році та на 21 більше, ніж у 2022 році. Залишено заяву без розгляду у 10 справах, що аналогічно показнику 2023 року та на 6 справ менше ніж у 2022 році. Провадження було зупинено у 17 справах, що на 85 менше, ніж у 2023 році та на 87 менше, ніж у 2022 році. Станом на кінець звітного періоду

залишок не розглянутих справ даної категорії склав 121, що на 2 справи більше ніж у 2023 та 2022 році;

- спори у справах, що виникають із земельних відносин – 266 або 5,40 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 50 менше, ніж у 2023 році та на 165 більше, ніж у 2022 році. З них, з ухваленням рішення розглянуто 241 або 90,6 % від розглянутих справ даної категорії, що на 35 менше, ніж у 2023 році та на 152 більше у порівнянні з даними 2022 року. Задоволено позовні вимоги у 182 або 68,4 % справах, що на 11 більше, ніж у 2023 році та на 123 більше, ніж у 2022 році. Залишено заяву без розгляду у 5 справах, що на 4 більше, ніж у 2023 році та на 3 менше, ніж у 2022 році. Закрито провадження у 19 справах, що на 20 справ менше, ніж у 2023 році та на 15 більше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду склав 65, що на 50 менше, ніж у 2023 році та на 66 менше, ніж у 2022 році, з них провадження зупинено у 21 справі, що на 7 менше ніж у 2023 році та на 14 менше, ніж у 2022 році;
- спори у справах щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності та ділової репутації – 5 або 0,1 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 6 справ менше, ніж у 2023 році та на 15 справ менше, ніж у 2022 році. З них, з ухваленням рішення розглянуто – 4 або 80% від розглянутих справ даної категорії, що на 2 менше, ніж у 2023 році та на 9 менше, ніж у 2022 році. Задоволено позовні вимоги, як і в 2023 році, у 4 справах, що на 8 справ менше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду склав 3, що на 2 більше, ніж у 2023 та на 1 справу більше, ніж у 2022 році;
- спори у справах щодо застосування антимонопольного та конкурентного законодавства – 97 або 1,97 % справ від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 68 справ більше, ніж у 2023 році та на 36 більше, ніж у 2022 році. З них, з ухваленням рішення розглянуто – 91 або 93,8 % справ від розглянутих справ даної категорії, що на 62 більше, ніж у 2023 році. Задоволено позовні вимоги у 73 або 75,2 % справах, що на 52 справи більше, ніж у 2023 році та на 26 справ більше, ніж у 2022 році. звітному періоді, як і в 2023 році. У звітному періоді провадження зупинено в 1 справі, тоді як в 2022 році таких справ не було. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду склав 24 справи, що на 16 більше, ніж у 2023 році та на 10 справ більше, ніж у 2022 році;
- справи у спорах, що виникають з корпоративних відносин – 74 або 1,5 % справ від загальної кількості розглянутих справ позовного провадження, що на 10 більше, ніж у 2023 році та на 45 більше, ніж у 2022. З них, з ухваленням рішення розглянуто 59 або 79,7 % справ від розглянутих

даної категорії, що на 13 більше, ніж у 2023 році та на 30 більше, ніж у 2022 році. Задоволено позовні вимоги у 42 або 56,7 % справах, що на 16 більше, ніж у 2023 році та на 26 справ більше, ніж у 2022 році. У 2024 році, як і в 2023, закрито провадження у 5 справах, що більше на 1 справу, ніж у 2022 році; залишено заяву без розгляду у 10 справах, що на 3 менше, ніж у 2023 році та на 7 більше, ніж у 2022 році. Провадження зупинено у 8 справах, що на 4 більше, ніж у 2023 році та на 1 більше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих на кінець звітного періоду – 25 справ, що на 8 більше, ніж у 2023 році та на 3 більше, ніж у 2022 році.

- спори у справах, що виникають із правочинів, зокрема договорів – 2775 або 56,42 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 412 справ менше, ніж у 2023 році та на 1390 більше, ніж у 2022 році. З них, з ухваленням рішення розглянуто – 2426 або 87,4 % від розглянутих справ даної категорії, що на 280 справ менше, ніж у 2023 році та на 1255 справ більше, ніж у 2022 році. Задоволено позовні вимоги у 2184 або 78,7 % справ, що на 279 менше, ніж у 2023 році та на 1158 справ більше, ніж у 2022 році. Залишено заяву без розгляду у 84 справах, що на 50 менше, ніж у 2023 році та на 30 більше, ніж у 2022 році. Провадження зупинено у 185 справах, що на 102 менше, ніж у 2023 році та на 36 менше, ніж у 2022 році. Закрито провадження у 253 справах, що на 93 менше, ніж у 2023 році, та на 93 більше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду – 706, що на 278 менше, ніж у 2023 році та на 184 менше, ніж у 2022 році.
- спори у справах щодо недоговірних зобов'язань – 247 або 5 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 111 справ більше, ніж у 2023 році та на 131 більше, ніж у 2022. З них, з ухваленням рішення розглянуто – 218 або 88,2 % справ від розглянутих справ даної категорії, що на 105 більше, ніж у 2023 році та на 112 більше, ніж у 2022. Задоволено позовні вимоги у 176 або 71,2 % справах, що на 87 більше, ніж у 2023 році та на 110 більше, ніж у 2022. Закрито провадження у 12 справах, що на 1 справу менше, ніж у 2023 році та на 8 більше, ніж у 2022. Залишено заяву без розгляду у 14 справах, що на 4 більше, ніж у 2023 році та на 8 більше, ніж у 2022 році. Провадження зупинено у 16 справах, що на 1 справу більше, ніж у 2023 році та на 2 більше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду – 107, що на 11 більше, ніж у 2023 році та на 48 більше, ніж у 2022 році.
- справи про банкрутство – 1105 або 22,4 % від загальної кількості всіх розглянутих справ позовного провадження, що на 374 більше, ніж у 2023 році та на 816 справ більше, ніж у 2022. З них, з ухваленням рішення розглянуто 239 або 21,6 % від розглянутих справ даної категорії, що на 175 більше, ніж у 2023 році та на 237 більше, ніж у 2022 році. Задоволено

позовні вимоги у 182 або 16,4 % справ, що на 129 більше, ніж у 2023 році та на 181 більше, ніж у 2022 році. Закрито провадження у 123 справах, що на 25 більше, ніж у 2023 році та на 87 більше, ніж у 2022 році. Залишено заяву без розгляду у 32 справах, що на 20 більше, ніж у 2023 році та на 31 більше, ніж у 2022 році. Провадження зупинено у 7 справах, що на 6 справ більше, ніж у 2023 році та на 5 справ більше, ніж у 2022 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду склав 487 справ, що на 32 справи менше, ніж у 2023 році та на 61 справу більше, ніж у 2022 році.

Загальна кількість нерозглянутих справ позовного провадження на кінець звітного періоду – 262 (-1693).

Заяв про видачу/скасування судового наказу – 642 або 4,9 % по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 571 менше, ніж у 2023 році та на 103 більше, ніж у 2022 році. Відсоток розглянутих заяв про видачу/скасування судового наказу до тих, що надійшли у поточному періоді (643) склав 99,8%, а по відношенню до справ позовного провадження, що перебували на розгляді (647) – 99,2%.

Заяв про видачу судового наказу було розглянуто – 565 (-477), у тому числі повернуто 4 (-2), передано на розгляд іншому суду – 10 (+9), видано судових наказів 439 (-356), відмовлено у видачі судового наказу – 112 (-128).

Заяв про скасування судового наказу було розглянуто – 77 (-94), у тому числі повернуто заяв – 10 (-11), скасовано 67 (-83) судових наказів.

У 2024 році пред'явлена до стягнення сума грошових коштів у заявах про видачу судового наказу становила 38 млн 605 тис 584 грн, що на 41 млн 107 тис 038 грн менше, ніж у 2023 році та на 1 млн 114 тис 422 грн менше, ніж у 2022 році. Підлягало стягненню за заявами про видачу судового наказу у поточному році 31 млн 745 тис 522 грн, що на 27 млн 746 тис 814 грн менше ніж у 2023 році та на 3 млн 418 тис 215 грн більше у порівнянні з 2022 роком.

Заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

У звітному періоді на розгляді суддів перебувало 17 заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами, що на 3 заяви менше, ніж у 2023 році та на 1 заяву більше ніж у 2022 році. З них надійшло у поточному році – 14, що на 3 менше ніж у 2023 році та на 8 заяв більше ніж у 2022 році. Повернуто 3 заяви, що на 1 заяву більше ніж у 2023 році та на 1 заяву менше ніж у 2022 році. Розглянуто заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – 12 або 0,09% по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 1 менше, ніж у 2023 році та 4 більше, ніж у 2022 році.

З 12 розглянутих заяв про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами або виключними обставинами задоволено – 2 (-5) заяв, відмовлено у задоволенні - 10 (+4) заяв, скасовано - 2 (-1) ухвала. Кількість нерозглянутих заяв даної категорії на кінець поточного року – 2 (+1). Відсоток розглянутих заяв по відношенню до тих, що надійшли у поточному періоді (14) склав 85,7%, а по відношенню до справ, що перебували на розгляді (17) – 70,5%.

Підставами для перегляду судового рішення у 2024 році стали такі обставини:

- Істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою на час розгляду справи. Заяв за таких обставин було 13, що на 1 заяву менше ніж у 2023 році та на 10 заяв більше ніж у 2022 році, з яких у звітному періоді надійшло 11, що на 2 заяви менше ніж у 2023 році та на 9 заяв більше ніж у 2022 році. Розглянуто було 11 заяв, що дорівнює кількості розглянутих заяв у 2023 році та на 10 заяв більше ніж у 2022 році. Відмовлено у задоволенні 9 заяв, що на 3 заяви більше ніж у 2023 році та на 8 заяв більше ніж у 2022 році. Задоволено 2 заяви, що на 3 заяви менше ніж у 2023 році та на 2 заяви більше ніж у 2022 році. Залишок нерозглянутих заяв на кінець звітного періоду склав 2 заяви, що на 1 заяву менше ніж у 2023 році та дорівнює залишку 2022 року.
- Скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення судового рішення, що підлягає перегляду. Заяв за таких обставин було 4, що на 2 заяви менше ніж у 2023 році та на 9 заяв менше ніж у 2022 році, з яких у звітному періоді надійшло 3, що на 1 заяву менше ніж у 2022-2023 роках. Повернуто судом було 3 заяви, що на 1 заяву більше ніж у 2022-2023 роках. Розглянуто заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – 1, що на 1 заяву більше ніж у 2023 році та на 6 заяв більше ніж у 2022 році, в задоволенні якої відмовлено повністю, що на 1 заяву, в якій відмовлено більше ніж у 2023 році та на 4 заяви менше ніж у 2022 році. Залишку нерозглянутих заяв на кінець звітного періоду не було.

З інших підстав заяви для розгляду не надходили.

Заяв про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви – 23 або 0,17 % по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 5 менше, ніж у 2023 році та на 25 менше, ніж у 2022 році. З 23 заяв даної категорії задоволено 6 (=). Відсоток розглянутих заяв до тих, що надійшли у поточному періоді та по відношенню до заяв, що перебували в провадженні склав 100%. Залишок нерозглянутих заяв про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви – 0 (-1).

Заяви про відвід судді – 13 або 0,1 % по відношенню до кількості розглянутих всього по суті, що на 14 менше, ніж у 2023 році та на 8 більше, ніж у 2022 році. Всі заяви задоволено. Зменшення даного показника у поточному році майже вдвічі, свідчить про посилення авторитету правосуддя та довіру до суду з боку учасників процесу

Клопотання, подання, заяви у порядку виконання судових рішень.

Розглянуто справ та матеріалів в порядку виконання судових рішень – 859 або 97,3 % від тих, що перебували в провадженні, що на 123 більше, ніж у 2023 році та на 545 справ більше, ніж у 2022 році. Задоволено 346 або 40,3% від усіх розглянутих справ в порядку виконання судових рішень, що на 104 більше, ніж у 2023 році та на 206 більше порівняно з 2022 роком.

Залишок нерозглянутих справ і матеріалів цієї категорії на кінець 2024 року склав 24, що на 2 справи менше, ніж у 2023 році та на 42 справи менше у порівнянні з 2022 роком.

Справи у спорах, пов'язаних з відшкодуванням збитків, завданих російською федерацією.

У 2024 році надійшла до суду і перебувала на розгляді 61 справа та матеріали щодо спорів, пов'язаних з відшкодуванням збитків, завданих російською федерацією, які надійшли у поточному році, що на 4 менше ніж за аналогічний період 2023 року. Розглянуто справ та матеріалів було 54 (+7) або 88,52% від загальної кількості справ та матеріалів даної категорії, які перебували на розгляді, з них розглянуто справ 45 (+20). З 45 розглянутих справ у 2024 році було задоволено позов у 36 справах, що на 13 більше, ніж у 2023 році. Залишок не розглянутих справ та матеріалів на кінець звітного періоду – 7 (- 3).

Всього протягом 2024 року у справах даної категорії було заявлено до стягнення 14 569 278 132 грн, що на 5 898 851 869 грн більше, ніж у 2023 році. У звітному періоді з 14 569 278 132 грн заявлених до стягнення грошових вимог, що на 5 898 851 869 грн, більше ніж за аналогічний період 2023 року, було присуджено до стягнення 4 400 017 144 грн, що на 1 123 575 24 грн менше, ніж за 2023 рік.

Динаміка заявлених вимог до стягнення з відшкодуванням збитків, завданих російською федерацією та присуджено до стягнення з російської федерації у період з 2023 по 2024 роки

Також, у звітному періоді на розгляді перебувало 154 справи та матеріали щодо спорів, пов'язаних з господарською діяльністю сил безпеки та оборони, що на 64 більше, ніж у 2023 році. Розглянуто 128 (+68) справ та матеріалів або 83,1% від загальної кількості справ та матеріалів даної категорії, що перебували на розгляді, з них справ 106 (+58). Зі 106 розглянутих справ у 2024 році у 91

справі позов задоволено, що на 51 справу більше, ніж у 2023 році. Залишок не розглянутих справ на кінець звітнього періоду - 26 справ, що на 4 менше, ніж у 2023 році.

У даній категорії спорів позивачами виступали сили безпеки та оборони в 52 (+15) справах та матеріалах, з них, у тому числі: Міноборони та його підрозділів – 14 (+6), Збройні Сили України – 5 (-6). Відповідачами були сили безпеки та оборони в 104 (+49) справах та матеріалах, з них, у тому числі: Міноборони та його підрозділів – 89 (+44), Збройні Сили України – 6 (+2). Розглянуто 48 (+21) справ та матеріалів, з них справ 36 (+18). Задоволено позовні вимоги у 25 (+11) справах. Залишок не розглянутих на кінець звітнього періоду справ та матеріалів даної категорії - 26 (-4)

У справах даної категорії протягом 2024 року всього було заявлено до стягнення 83 492 622 грн (у тому числі заявлено до стягнення штрафні санкції в розмірі 3 309 325 грн), що на 47 049 043 грн більше, ніж у 2023 році. У звітньому періоді з 83 492 622 грн заявлених до стягнення грошових вимог було присуджено 26 712 021 грн, у тому числі, присуджено до стягнення штрафні санкції в розмірі 1 898 607 грн. У 2023 році з 36 443 579 грн (в тому числі штрафні санкції в розмірі 586 359 грн), які було заявлено до стягнення, було присуджено до стягнення 17 506 394 грн (в тому числі штрафні санкції – 221 890 грн).

У 2024 році середня тривалість розгляду справ всіх категорій склала 64 дні, що на 26 днів менше, ніж у 2023 році. У режимі відеоконференції у поточному році було розглянуто 2546 або 44,1 % від загальної кількості розглянутих по суті справ, що на 188 більше, ніж у минулому періоді. Із фіксуванням судового процесу технічними засобами розглянуто 4204 справи або 72,93 % від загальної кількості розглянутих по суті справ, що на 2372 більше, ніж у 2023 році.

Кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді на кінець звітнього періоду склала 2487 або 15% від загальної кількості справ та матеріалів, що перебували на розгляді продовж 2024 року, що на 2303 менше, ніж у 2023 році та на 3861 менше, ніж у 2022 році. Це дуже позитивна динаміка щодо зменшення залишку справ та матеріалів на кінець звітнього періоду.

Справи, що розглянуті понад строки, встановлені процесуальним законодавством. Справи, провадження в яких зупинено.

Проблема розумних строків судового розгляду є однією із найбільш масштабних у рамках забезпечення гарантій пункту 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в європейському регіоні. Розумний строк судового розгляду як імператив права на справедливий судовий розгляд є одним із найбільш визначальних його елементів з точки зору застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і дотримання її положень у господарському судочинстві.

Протягом звітнього періоду судом проводився контроль за дотриманням процесуальних строків розгляду справ. Під час обробки статистичних карток перевірялись дані щодо справ, строки розгляду яких перевищують строки, передбачені Господарським процесуальним кодексом України.

Слід зазначити, що розгляд судом справ понад строки, встановлені процесуальним законодавством не завжди означає недотримання завдань господарського судочинства щодо забезпечення своєчасності розгляду справи (ст. 2 ГПК України). Адже тривалий розгляд справи здебільшого може бути пов'язаний із добросовісними правомірними діями сторін, спрямованими на реалізацію ними своїх процесуальних прав, що об'єктивно ускладнюють розгляд справи і, як наслідок, збільшують строки її розгляду.

Окрему увагу у цьому контексті слід звернути на саме поняття розумного строку судового розгляду судом, під яким необхідно розуміти оптимальні та передбачувані строки, які є об'єктивно необхідними для справедливого розгляду справи, що оцінюються в кожному випадку з урахуванням обставин конкретної справи на підставі таких критеріїв, як складність справи, поведінка державних органів, поведінка заявника та важливість справи для заявника.

У 2024 році кількість закінчених провадженням справ та матеріалів в строк до 3 місяців включно складає 5135, що на 58 менше ніж у 2023 році та на 2953 більше ніж у 2022 році; понад 3 місяців до 1 року включно – 1716, що на 87 більше ніж у 2023 році та на 513 більше ніж у 2022 році; понад 1 року до 2 років включно – 172, що на 96 менше ніж у 2023 році та на 89 більше ніж у 2022 році; понад 2 років до 3 років включно – 115, що на 78 більше ніж у 2023 році та на 100 більше ніж у 2022 році; понад 3 років – 98, що на 45 більше ніж у 2023 році та на 76 справ більше ніж у 2022 році.

Позитивна динаміка у порівнянні з 2023 роком спостерігається у 2024 році щодо кількості розглянутих справ та матеріалів в строки до 3 місяців включно та понад 1 року до 2 років включно.

Слід зазначити, що дані судової статистики закінчених провадженням в зазначені строки включають в себе як справи позовного провадження, так і справи про банкрутство, які мають різні процесуальні строки розгляду.

Щодо справ про банкрутство, то кількість закінчених провадженням в строк до 3 міс включно – 774 справи, що на 234 справи більше ніж у 2023 році та на 496 справ більше ніж у 2022 році; понад 3 міс до 1 року включно – 364 справи, що на 241 справу більше ніж у 2023 році та на 265 справ більше ніж у 2022 році; понад 1 рік до 2-х років включно – 91 справа, що на 14 справ більше ніж у 2023 році та на 71 справу більше ніж у 2022 році; понад 2-х років до 3-х років включно – 40 справ, що на 17 справ більше ніж у 2023 році та на 30 справ більше ніж у 2022 році; понад 3 роки – 45 справ, що на 11 справ більше ніж у 2023 та на 30 справ більше ніж у 2022 році.

Треба зазначити, що протягом 2024 року, як і протягом 2022-2023 років, у суді були відсутні справи, розглянуті з порушенням строків, встановлених процесуальним законодавством.

На початок звітного періоду на розгляді суду перебувало 326 зупинених провадженням справ, з яких у поточному році провадження зупинено у 214 справах. Якщо порівнювати з минулими періодами, то у 2023 році справ, зупинених провадженням перебувало на розгляді 496, а у 2022 році - 448 справ.

Залишок зупинених провадженням справ зменшився на 170 справ у порівнянні з 2023 роком та на 122 справи у порівнянні з 2022 роком.

Відсоток зупинених провадженням справ за ст. 227, 228 ГПК України на кінець звітного періоду від загальної кількості розглянутих по суті справ (5764) у 2024 році склав 6,65%.

Кількість зупинених справ у 2022-2024 роках

Щодо зупинених провадженням справ, то слід зазначити, то що на виконання Плану роботи Господарського суду Харківської області на 2024 рік станом на 01.11.2024 проаналізовано підстави та строки зупинення провадження у справах.

Підставами зупинення провадження у справах у звітному періоді за ст. 227, 228 ГПК України стали:

- призначення господарським судом судової експертизи (п. 2 ч. 1 ст. 228 ГПК) – 51 справа, що на 4 справи більше у порівнянні з 2023 роком та на 14 справ більше ніж у 2022 році;
- об'єктивна неможливість розгляду справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства (п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України) – 62 справи, що дорівнює кількості справ у 2023 році та на 10 справ більше ніж у 2022 році;
- перегляд судового рішення у подібних правовідносинах (в іншій справі) у касаційному порядку палатою, об'єднаною палатою, Великою Палатою Верховного Суду (п. 7 ч. 1 ст. 228 ГПК) – 27 справ, що менше на 45 справ у порівнянні з 2023 роком та на 25 справ більше ніж у 2022 році;
- на період звернення із судовим дорученням про надання правової допомоги або вручення виклику до суду чи інших документів до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави (п. 4 ч. 1 ст. 228 ГПК) – 9 справ, що на 2 справи менше у порівнянні з 2023 роком та на 7 справ більше ніж у 2022 році;

- до закінчення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції – 11 справ, що на 7 справ більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року;
- до встановлення правонаступників позивача (у разі його смерті) (п. 1 ч. 1 ст. 227 ГПК) – 2 справи, що є рівним показнику минулого року.

Проведений аналіз засвідчив, що у більшості випадків - 62 справи або 38,2 % від загальної кількості зупинених провадженням справ, стала об'єктивна неможливість розгляду справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства (п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України). Пов'язаними справами визнавалися такі, у яких інший суд встановлює обставини, що впливають чи можуть вплинути на подання і оцінку доказів у даній справі.

Другою, найбільш поширеною підставою для зупинення - 51 справа або 31,5 % від загальної кількості зупинених провадженням справ, стало призначення судової експертизи (п. 2 ч. 1 ст. 228 ГПК України). За даною підставою провадження зупинялися у більшості випадків у спорах, пов'язаних із стягненням грошових коштів (основної заборгованості, збитків, шкоди тощо).

Третьою, підставою для зупинення провадження у справі, 27 справ або 16,6 % від загальної кількості зупинених провадженням справ, став перегляд судового рішення у подібних правовідносинах (в іншій справі) у касаційному порядку палатою, об'єднаною палатою, Великою Палатою Верховного Суду (п. 7 ч. 1 ст. 228 ГПК).

У поточному році було зупинено провадженням за статтями 227, 228 ГПК України судових справ таких категорій спорів: банкрутство - 5 справ; договір поставки – 70 справ; договір підряду – 3 справи; купівля-продаж - 25 справ; банківська діяльність - 12 справ; зберігання - 2 справи; оренда - 3 справи; визнання права власності - 5 справ; надання послуг - 3 справи; зовнішньоекономічна діяльність - 9 справ; корпоративні відносини – 6 справ; страхування - 1 справа; недоговірні зобов'язання - 9 справ; земельні відносини 7 справ; спільна діяльність - 2 справи, інші.

Аналіз підстав та строків зупинення провадження у справах показав, що у більшості випадків приймалися рішення щодо зупинення провадження у спорах за категорією поставка товарів, робіт, послуг. Найпоширенішими підставами, що сприяли зупиненню справ даної категорії стали об'єктивна неможливість розгляду справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства

(п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України) та перегляд судового рішення у подібних правовідносинах (в іншій справі) у касаційному порядку палатою, об'єднаною палатою, Великою Палатою Верховного Суду (п. 7 ч. 1 ст. 228 ГПК).

Окрему увагу необхідно приділити тривалості зупинення судових проваджень.

У поточному році, на дату проведення аналізу щодо зупинених провадженням справ, до 3 місяців було зупинено провадження у 28 справах, що складає 17,3 % від загальної кількості зупинених; від 3 до 6 місяців – у 30 справах, що складає 18,5 % від загальної кількості зупинених; від 6 місяців до 1 року – у 26 справах, що складає 16,04 % від загальної кількості зупинених; від 1 року до 2 років – у 38 справах або 23,4 % від загальної кількості зупинених; від 2 років – у 40 справах або 24,7 % від загальної кількості зупинених.

Тривалість зупинення судових проваджень за ст. 227, 228 ГПК України на 01.11.2022-2024 роки

Аналіз зупинених провадженням справ показав, що у 2024 році знизилась кількість зупинених та показник щодо тривалості зупинених у порівнянні з 2023 роком.

Найбільше, підставою для зупинення провадження у господарських справах у поточному році стала об'єктивна неможливість розгляду справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства. В даних випадках Господарський суд позбавлений можливості в передбачений Законом спосіб вплинути на прискорення розгляду справ, що перебувають у нього в провадженні за для поновлення провадження у справі.

Відкладення розгляду справ

Згідно інформації, яка міститься в комп'ютерній програмі «Діловодство спеціалізованого суду» судьями у 2024 році відкладено розгляд справи у 423 випадках, що на 141 менше, ніж 2023 році та на 103 більше ніж у 2022 році. З яких у 420 випадках відкладено розгляд справи особисто суддею, що на 141 відкладення менше ніж 2023 році та на 117 відкладень більше ніж у 2022 році. У 3 випадках відкладено колегіально що дорівнює відкладенням у 2023 році та на 14 відкладень менше ніж у 2022 році.

Відсоток відкладених провадженням справ на кінець звітної періоду від загальної кількості розглянутих по суті справ (5764) у 2024 році склав 7,33 %.

У 2024 році суддями Господарського суду Харківської області відкладався розгляд справ, як і у підготовчому засіданні, так і при розгляді справ по суті.

Підставами відкладення розгляду справ в судовому засіданні в межах строку встановленого Господарським процесуальним кодексом України стало:

- у зв'язку з небезпекою, пов'язаною з воєнним станом (обстрілами) та сигналами повітряної тривоги;
- необхідність витребування доказів в порядку ст. 81 ГПК України, а також з метою реалізації процесуальних прав та обов'язків учасників справи;
- перша неявка в судове засідання учасника справи, якого повідомлено про дату, час і місце судового засідання, якщо він повідомив про причини неявки, які судом визнано поважними;
- залучення до участі або вступу у справу третьої особи, заміни неналежного відповідача, залучення співвідповідача;
- з інших підстав, передбачених статтею 202 ГПК України.

Зменшення кількості випадків відкладень пов'язано зі зменшенням клопотань про відкладення розгляду справи. Судді Господарського суду Харківської області незважаючи на затяжні сигнали повітряної тривоги та постійні обстріли продовжують справляти правосуддя та слухати судові справи.

Судовий збір.

У 2024 році судовий збір у сумі 162 млн 986 тис 134 грн, що на 48 млн 262 тис 035 грн більше у порівнянні з 2023 роком та на 116 млн 859 тис 868 грн більше, ніж у 2022 році, підлягав сплаті за подання до суду 5992 заяв/скарг – що на 807 заяв/скарг менше, ніж у 2023 році та на 3208 заяв/скарг більше ніж у 2022 році.

Фактично у звітному періоді було сплачено судовий збір за подання до суду 4943 заяв/скарг, що на 657 заяв/скарг менше, ніж у 2023 році та на 2267 заяв/скарг більше, ніж у 2022 році, у сумі 92 млн 796 тис 016 грн, що на 941 тис 250 грн менше у порівнянні з 2023 роком та на 49 млн 516 тис 152 грн більше, ніж у 2022 році, з них:

- **позовної заяви майнового характеру** – 84 млн 908 тис 166 грн, що на 1 млн 188 тис 323 грн менше у порівнянні з 2023 роком та на 45 млн 194 тис 442 грн більше, ніж у 2022 році;

- **позовної заяви немайнового характеру** – 3 млн 160 тис 951 грн, що на 811 тис 377 грн менше у порівнянні з 2023 роком та на 1 млн 228 тис 710 грн більше, ніж у 2022 році;
- **заяви про скасування судового наказу** – 10 тис 286 грн, що на 11 тис 283 грн менше у порівнянні з 2023 роком та на 4 тис 583 грн більше, ніж у 2022 році;
- **заяви про вжиття запобіжних заходів та забезпечення позову; заяви про видачу виконавчого документа на підставі рішення іноземного суду; заяви про скасування рішення третейського суду; заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду; заяви про роз'яснення судового рішення** – 210 тис 684 грн, що на 21 тис 685 грн більше, ніж у 2023 році та на 66 тис 466 грн більше, ніж у 2022 році;
- **апеляційної скарги на рішення суду; апеляційних скарг у справі про банкрутство; заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами** – 559 тис 372 грн, що на 422 тис 246 грн більше, ніж у 2023 році та на 511 тис 982 грн більше, ніж у 2022 році;
- **заяви про порушення справи про банкрутство** – 1 млн 862 тис 900 грн, що на 610 тис 896 грн більше, ніж у 2023 році та на 969 тис 740 грн більше, ніж у 2022 році;
- **заяви кредиторів, які звертаються з грошовими вимогами до боржника після оголошення про порушення справи про банкрутство, а також після повідомлення про визнання боржника банкрутом; заяви про визнання правочинів (договорів) недійсними та спростування майнових дій боржника в межах провадження у справі про банкрутство; заяви про розірвання мирової угоди, укладеної у справі про банкрутство, або визнання її недійсною** – 1 млн 941 тис 401 грн, що на 114 тис 207 грн більше, ніж у 2023 році та на 1 млн 517 тис 346 грн більше, ніж у 2022 році.

У 2024 році було повернуто 413 заяв/скарг (на 22 заяви більше, ніж у 2023 році та на 359 заяв більше, ніж у 2022 році) судового збору 9 млн 398 тис 584 грн, що на 496 тис 914 грн більше у порівнянні з 2023 роком та на 8 млн 233 тис 988 грн більше, ніж у 2022 році.

Присуджено до стягнення судового збору за рішенням суду в Державний бюджет України 31 млн 268 тис 380 грн, що на 14 млн 916 тис 867 грн більше у порівнянні з 2023 роком та на 31 млн 217 тис 739 грн більше ніж у 2022 році.

Звільнено від сплати судового збору, зменшено розмір судового збору (статті 5 та 8 Закону України «Про судовий збір») за подання до суду 103 заяви/скарги (на 23 заяви більше, ніж у 2023 році та на 59 заяв більше, ніж у 2022 році) у

сумі 21 млн 931 тис 835 грн, що на 19 млн 788 тис 822 грн більше, ніж у 2023 році та на 20 млн 725 тис 545 грн більше у порівнянні з 2022 роком.

Аналіз показав, що позовні заяви майнового характеру забезпечили найбільшу частку суми судового збору, а саме 84 млн 908 тис 166 грн. Також, сума присудженого до стягнення судового збору у Державний бюджет України у поточному році склала 31 млн 268 тис 380 грн, що демонструє суттєве зростання у порівнянні з попередніми роками. Отже, не дивлячись на військовий стан в країні, Господарський суд Харківської області продовжив справляти правосуддя внаслідок чого наповнення спеціального фонду не зупинилося, а навпаки значно збільшилось.

ВИСНОВОК

Аналізуючи судову статистику Господарського суду Харківської області за останні роки, можна зробити висновок про значне підвищення основних показників судової статистики у 2024 році у порівнянні з 2022 роком і майже на рівні 2023 року.

У поточному році збільшився показник справ та матеріалів, що перебували на розгляді на 1,29 % у порівнянні з 2023 роком та на 12,11 % у порівнянні з 2022 роком. Це може бути пов'язано з тим, що до Господарського суду Харківської області у поточному році звернулися з заявами та матеріалами на 48 фізичних осіб та 330 державних органів більше, ніж у 2023 році.

Як видно з показників, середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді судді та середня кількість розглянутих справ та матеріалів з розрахунку на одного суддю була високою продовж 2022-2023 та 2024 років. Показник справ та матеріалів, що перебували на розгляді у 2024 році у судді є більшим на 116, ніж показник 2023 року і це підтвердження того, що навантаження суддів, з урахуванням сьогодення, продовжує збільшуватися і залишатися дуже високим.

Серед позовних заяв, що перебували на розгляді у звітному періоді найбільша кількість стосується спорів, що виникають із правочинів, зокрема договорів, в т.ч. що виникають при їх укладенні, зміні, розірванні, визнанні недійсними та у спорах щодо неналежного їх виконання. У порівнянні з минулим роком збільшилась кількість позовних заяв у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі) на 230; у спорах про банкрутство на 228.

Незначно, але збільшилась у поточному році у порівнянні з 2023 роком і кількість справ позовного провадження, що перебували на розгляді, з них у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно (крім землі) на 226; у спорах щодо приватизації майна на 202; у спорах щодо

недоговірних зобов'язань на 122; у справах про банкрутство на 342. Відповідно збільшилась і кількість розглянутих справ позовного провадження у порівнянні з 2023 роком на 294 та на 2759 у порівнянні з 2022 роком.

Збільшився і відсоток розглянутих справ та матеріалів по відношенню до кількості справ та матеріалів, що надійшли у звітному періоді, і склав 99,6%, що на 8% більше ніж у 2023 році та на 27,44 % більше ніж у 2022 році.

Аналіз показав, що з кожним роком, і 2024 рік не є винятком, зменшується показник заяв про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви в порядку виконання судових рішень; заяв про відвід судді. Зазначене свідчить про покращення якості судових процесів та зміцнення з боку учасників процесу довіри до суду.

Дуже позитивна динаміка у порівнянні з 2023 роком спостерігається щодо зменшення залишку справ та матеріалів на кінець звітної періоду, у тому числі зупинених провадженням; щодо кількості розглянутих справ та матеріалів в строки до 3 місяців включно та понад 1 року до 2 років включно; щодо тривалості зупинення судових проваджень; щодо відкладення розгляду справи.

Треба зазначити що протягом 2024 року в суді були відсутні справи, розглянуті з порушенням строків, встановлених процесуальним законодавством.

Не дивлячись на негативні наслідки, які сприяли зменшенню деяких загальних показників судової статистики Господарський суд Харківської області продовжує залишатися в лідерах і впевнено продовжує займати третє місце по Україні по багатьом показникам після Господарського суду м. Києва, Господарського суду Дніпропетровської області.

Підсумовуючи викладене та враховуючи зростання загальних показників судової статистики, можна зробити висновок, що судочинство Господарським судом Харківської області у 2024 році здійснено на належному рівні.

Стан здійснення правосуддя Харківським окружним адміністративним судом

-

На виконання доручень Державної судової адміністрації України та Територіального управління Державної судової адміністрації України у Харківській області і відповідно до плану роботи Харківського окружного адміністративного суду (далі – Суд) та враховуючи показники статистичної звітності, здійснено аналітичний огляд даних судової статистики про стан здійснення правосуддя за 12 місяців 2024 року.

Даний огляд здійснено з врахуванням результатів розгляду адміністративних справ і матеріалів на підставі Кодексу адміністративного судочинства України (зі змінами та доповненнями (далі – КАС України).

Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, гарантовано забезпечення кожному права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод при здійсненні правосуддя на засадах верховенства права.

Основним завданням адміністративного суду є захист прав та законних інтересів, перш за все громадян та юридичних осіб у спорах із суб'єктами владних повноважень.

Винесення законного судового рішення є основною передумовою якісного та оперативного захисту громадянами і юридичними особами своїх порушених прав і законних інтересів.

Відповідно до штатного розпису Суду у звітному 2024 році кількість суддів становить **40**, фактична кількість суддів до 31.12.2024 становила – **31**. Фактична кількість суддів які відправляли правосуддя становила – **28**.

Використання статистичної інформації про результати надходження і розгляду адміністративних справ та матеріалів має важливе значення для своєчасного виявлення тенденцій, що виникають у судовій діяльності, їх аналізу для вжиття необхідних заходів задля усунення недоліків у роботі та підвищення рівня здійснення судочинства.

Показники судової статистики – це інформація про стан розгляду судьями судових справ і матеріалів, яка забезпечує органи судової, законодавчої та виконавчої влади необхідною інформацією, дає змогу аналізувати стан здійснення правосуддя, здійснювати заходи щодо організаційного забезпечення судів, визначення навантаження суддів, а також надавати інформацію на численні запити установ, організацій та громадян.

Метою цього статистичного огляду є визначення кількісних характеристик об'єкта дослідження з урахуванням суб'єктного та предметного складу адміністративних позовів, що надійшли до Суду за 12 місяців 2024 року.

Об'єктом дослідження є показники звітів за формами: **№ 1-А** – «Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства»; **№ 1-ОАС** – «Звіт про розгляд судових справ»; **№ 10** – «Звіт про справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору в місцевих та апеляційних судах»; **№ 1-ЄЗ** – «Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами»; інформації про основні показники здійснення судочинства; базові показники роботи Суду.

Головними аспектами цього аналізу виступають основні показники здійснення судочинства, кількість справ та матеріалів, розглянутих Судом за окремими категоріями, якість їх розгляду, а також встановлені Кодексом адміністративного судочинства України строки розгляду.

Одним із важливих напрямків роботи Суду є повнота, актуальність та відповідність чинному законодавству інформації, яка оприлюднюється на офіційній веб-сторінці Суду офіційного веб-порталу «Судова влада України», а відтак, покращення інформування громадськості про діяльність судової системи, зміцнення рівня довіри до неї, створення умов для впровадження електронного врядування в Україні перебуває на постійному контролі керівництва Суду.

Функціонування офіційної веб-сторінки Суду за основними параметрами: повнота та актуальність інформації, зручність навігації по веб-сайту, формат, у якому оприлюднено повідомлення, електронні сервіси, технічні параметри сайту – є на сьогодні унікальним джерелом інформації з точки зору доступу до інформації про рух судових справ, судових послуг, державних реєстрів, тощо.

Завдяки затвердженню Вищою радою правосуддя Положення про функціонування окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, яким встановлено порядок та основні засади функціонування в судовій владі цифрових систем та сервісів, з 5 жовтня 2021 року запрацювали три перших модулі – «Електронний суд», «Електронний кабінет» та модуль відеоконференцзв'язку.

З початком функціонування підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи зазнав змін порядок вчинення процесуальних (або інших) дій, особливості вчинення яких передбачені підпунктами 15.1, 15.5, 15.7, 15.15, 15.17 підпункту 15 пункту 1 розділу VII «Перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України.

Інформація про початок функціонування вказаних з підсистем заздалегідь була розміщена на офіційній сторінці суду на веб-порталі «Судова влада України» та на офіційній сторінці суду в соціальній мережі Facebook.

З урахуванням вказаного до суду почали надходити документи через Електронні кабінети користувачів ЄСІТС.

В 2024 році всі позовні заяви, заяви, клопотання та інші матеріали, які надійшли до Харківського окружного адміністративного суду, зокрема через модулі «Електронний суд» та «Електронний кабінет», були своєчасно зареєстровані працівниками відділу з надання судово-адміністративних послуг в комп'ютерній програмі «Діловодство спеціалізованого суду», сформовані належним чином та передані на розгляд суддівському корпусу.

Протягом 2024 року зареєстровано **35 910** адміністративних позовів (з них **24 889**, які надійшли через Електронний суд) та сформовано **3 531** картка додаткових матеріалів до справи (КДМ).

Також в автоматизованій системі у 2024 році зареєстровано **72 303** вхідних документа (з них **44 701** документів, які надійшли через Електронний суд), у порівнянні з 2023 роком відповідно **39 472** (з них **30 067** - Електронний суд).

Крім цього, працівниками відділу зареєстровано:

- запитів із Другого апеляційного адміністративного суду про направлення справ – **6 908**;

- запитів із Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду про направлення справ – **372**;

- повернень справ із Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду – **334** ;

- повернень адміністративних справ, відокремлених матеріалів із Другого апеляційного адміністративного суду – **7 037** та **5** відповідно;

- звітів та повідомлень про виконання рішень суду **2** та **1 824** відповідно. Також працівниками Відділу внесено до автоматизованої системи **3 935** досилання, які надійшли з Другого апеляційного адміністративного суду, для долучення до матеріалів справи,

Під час звітнього періоду зареєстровано у журналі вихідної кореспонденції **67 758** документів, з них **2 252** вхідних документа, що направлені безпосередньо структурними підрозділами суду.

До Другого апеляційного адміністративного суду направлено **6 660** адміністративних справ та **11** відокремлених матеріалів, до Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду **370** справ до інших судів **140**.

Найбільше надходження позовних заяв та матеріалів зареєстровано по таких категоріях:

- зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики (27685);
- із спорів, що виникають з відносин публічної служби (3969);
- зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів та контролю за дотриманням вимог податкового законодавства (2407).

У таблиці № 1 наведені основні статистичні показники розгляду адміністративних позовів (справ), заяв, клопотань, подань суддівським корпусом за звітний період 2024 року. Детальний аналіз кожного показника окремо буде надано в наступних розділах огляду.

Таблиця № 1

№	Категорія	Показник
1	Перебувало на розгляді в адміністративному суді позовних заяв у звітному періоді	37399
	в тому числі:	
1.1	позовні заяви, що надійшли у звітному періоді	35910
1.2	Кількість нерозглянутих позовних заяв, на кінець звітнього періоду	792
1.3	розглянуті позовні заяви (всього)	36607
	в тому числі:	
1.3.1	позовні заяви, повернуті позивачам	7397
	позови, щодо яких винесено рішення про відмову у відкритті провадження у справі	160
	залишено без розгляду	11
1.3.2	позови, щодо яких вирішено питання про відкриття провадження	28949
1.4	позовні заяви, щодо яких не вирішено питання про відкриття або відмову у відкритті провадження у справі (у т.ч. залишено без руху)	386
2	Перебувало на розгляді в адміністративному суді адміністративних справ у звітному періоді	37025
	в тому числі:	
2.1	адміністративні справи, що надійшли у звітному періоді	29286
2.2	адміністративні справи, не розглянуті на початок звітнього періоду	9513
2.3	закінчено провадження у справі	27512
2.3.1	% від загальної кількості справ, що перебували у провадженні	74,3%

в тому числі:

2.3.2	з порушенням терміну розгляду справи	6265
2.3.3	% від загальної кількості розглянутих справ, що перебували у провадженні	22,8%
2.3.4	з прийняттям рішення	26611
2.3.5	передано в інші суди	18
2.3.6	закрито провадження у справі	347
2.3.7	залишено заяву без розгляду	461
2.4	залишок не розглянутих справ на кінець звітного періоду	9513
2.4.1	% від загальної кількості справ, що перебували у провадженні	25,7%
2.4.2	Присуджено до стягнення (задоволення позовних вимог) грн.	432414814

в тому числі:

2.4.2	зупинено провадження у справі	1151
-------	-------------------------------	------

3	Справи, у яких відкладено розгляд та не закінчено провадження на кінець звітного періоду (усього)	53
---	--	-----------

3.1	неявка сторони або іншого учаснику процесу, що беруть участь у справі та про яку не має відомостей про вручення судової повістки	0
-----	--	---

3.2	невручення судової повістки	0
-----	-----------------------------	---

3.3	неявка прокурора	0
-----	------------------	---

3.4	неявка представника (в тому числі адвоката)	0
-----	---	---

3.5	з інших підстав	0
-----	-----------------	---

3.6	Справи, розгляд яких відкладено і які не розглянуті:	53
-----	---	-----------

3.6.1	понад 6 місяців до 1 року	0
-------	---------------------------	---

3.6.2	понад 1 року до 2 років	0
-------	-------------------------	---

3.6.3	понад 2 років	0
-------	---------------	---

4	Кількість заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами, які перебували на розгляді в адміністративному суді	38
----------	---	-----------

в тому числі:

4.1	надійшло заяв в звітному періоді	32
4.2	не розглянуті на початок звітного періоду	7
4.3	повернуто	10
4.4	ухвалені інші рішення до відкриття провадження	4
4.5	закінчено провадження	17
4.6	заяву залишено без задоволення	15
4.7	заяву задоволено	2

в тому числі:

4.7.1	Скасовано рішень з прийняттям нового рішення	2
4.7.2	Скасовано постанов з прийняттям нового рішення	1
4.7.3	скасовано ухвал	1
4.7.4	розглянуті в термін понад 1 місяця з дня надходження заяви	0
4.8	залишок не розглянутих заяв на кінець звітного періоду, за якими відкрито провадження за нововиявленими або виключними обставинами	7

<u>5</u>	Кількість клопотань, подань, заяв у порядку виконання судових рішень, заяв про забезпечення доказів та позову, заміну та скасування заходів забезпечення позову, які перебували у провадженні у звітному періоді	3531
-----------------	---	-------------

в тому числі:

5.1	надійшли у звітному періоді	3301
5.2	залишок на початок звітного періоду	258
5.3	усього розглянуто	3273

в тому числі:

5.3.4	задоволено	1805
-------	------------	------

5.3.6	залишок нерозглянутих клопотань, подань, заяв	258
6	Відомості про судовий збір (сума судового збору, грн.) за звітний період	
6.1	Фактично сплачено судового збору (грн.)	43 828 238
6.2	Повернуто судового збору на підставі ухвал суду (грн.)	82 680
6.3	За поданнями про повернення помилково сплаченого судового збору	1 325 728
6.4	присуджено до стягнення в державний бюджет (грн.)	0
6.5	Звільнено від сплати відповідно до чинного законодавства (грн.)	11 404 942
7	Кількість поданих апеляційних скарг на судові рішення, винесені у звітному періоді	8502
8	Кількість направлених в апеляційну інстанцію адміністративних справ	6671
8.1	% співвідношення скарг до загальної кількості справ та матеріалів, розглянутих в суді	17,8%
9	Кількість скасованих судових рішень	1839
9.1	% від загальної кількості оскаржених рішень	21,6%
10	Кількість змінених судових рішень	207
10.1	% від загальної кількості оскаржених рішень	2,4%

Наведені показники демонструють додержання суддівським корпусом стандартів якості роботи, основним з яких, безумовно, є якість судового рішення: його законність, обґрунтованість та своєчасність.

Судове рішення, відповідно до частини 1 статті 242 КАС України повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права (частина 2 статті 242 КАС України).

Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами,

які були досліджені в судовому засіданні (частина 3 статті 242 нової редакції КАС України).

Згідно з частиною 1 статті 317 КАС України підставами для скасування або зміни рішення суду першої інстанції та ухвалення нового рішення є: неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими; невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи; неправильне застосування норм матеріального або порушення норм процесуального права, що призвело до неправильного вирішення справи або питання. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.

Аналізуючи показник скасованих рішень вбачається, що рішення першої інстанції скасовані судом апеляційної інстанції з причин допущення порушень норм матеріального права, неправильного застосування норм процесуального права, неповного з'ясування обставин справи тощо, судом першої інстанції. Неправильне застосування норм матеріального чи порушення процесуального права вважаються істотними і такими, що тягнуть скасування судового рішення та ухвалення нового рішення.

Однак, враховуючи вищевказані законодавчі норми та виходячи з показників кількості скасованих – **1839 (21,6%)**, змінених – **207 (2,4%)**, залишених без змін – **6611 (77,8%)** судових рішень, прийнятих у звітному періоді, за результатами апеляційного перегляду цих рішень - **8502**, можна зробити висновок про те, що у своїй більшості судді Харківського окружного адміністративного суду приймають законні та обґрунтовані рішення у відповідності до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права, на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Суддівському корпусу Харківського окружного адміністративного суду за результатами апеляційного перегляду постановлених ними рішень необхідно своєчасно вживати передбачені законом заходи для виявлення та усунення помилок під час здійснення судочинства, систематично вивчати судову практику по окремих категоріях адміністративних справ, при розгляді справ слід застосовувати практику Верховного Суду, Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, а також практику Європейського суду з прав людини.

Наведені вище показники характеризують роботу суддівського корпусу в цілому, але ця робота складається перш за все з показників роботи кожного судді.

Оскільки для врахування в подальшому огляді необхідні деякі відомості стосовно суддів, необхідно зазначити, що надходження позовних заяв і матеріалів та навантаження по їх розгляду за 12 місяців 2024 року, розраховане на 28 суддів. Голові суду та заступникам голови суду не встановлений коефіцієнт у зв'язку з виконанням адміністративних повноважень.

Враховуючи збільшення середньомісячного надходження позовних заяв і матеріалів до Суду за 12 місяців 2024 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, показник середньомісячного **надходження** справ і матеріалів на розгляд до одного судді становить **159**, показник середньомісячної кількості **розглянутих** суддею справ і матеріалів становить **142**, а в аналогічному періоді 2023 року середньомісячний показник **надходження** до судді складав – **137**, а середньомісячний показник **розглянутих** справ і матеріалів, складав – **122**.

Отже, спостерігається збільшення середніх показників навантаження на суддів протягом звітного періоду поточного року.

Пояснення збільшення показників навантаження полягає в тому, що у звітному періоді 2024 року збільшилось надходження позовних заяв та матеріалів в основному по всім категоріям, зокрема по категорії справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян у сфері публічної житлової політики, у зв'язку зі зміною предметної підсудності окремих категорій адміністративних справ та встановлено нові правила розмежування юрисдикції окружних адміністративних судів і місцевих загальних судів.

Щодо залишку не розглянутих справ і матеріалів на кінець звітного періоду 2024 року необхідно відмітити, що у звітному періоді залишок нерозглянутих адміністративних справ та матеріалів склав – **9513**.

Аналіз розгляду адміністративних позовів

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права з урахуванням юридичної сили правового акту в ієрархії національного законодавства, що регулює спірні правовідносини, подібні правовідносини (аналогія закону), або за відсутності такого закону – на підставі конституційних принципів і загальних засад права (аналогія права), принципів верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини при дотриманні норм процесуального права.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені під час судового розгляду справи (у судовому засіданні, у порядку скороченого чи письмового провадження) з урахуванням вимог статей

73 та КАС України щодо належності та допустимості доказів або обставин, які не підлягають доказуванню, статей 75 та 76 КАС України щодо достовірності і достатності доказів, а також висновків суду про встановлені обставини і правові наслідки.

Протягом 12 місяців 2024 року до Суду надійшло **37 399** позовних заяв, тоді як за аналогічний період 2023 року цей показник складав **38 346**, розглянуто всього позовних заяв в звітному періоді 2024 року – **36 607** в аналогічному періоді минулого року - **37890**, тобто вказані показники зменшились.

Показники розгляду позовних заяв виглядають наступним чином (діаграми 1, 2):

За 12 місяців 2023 року

За 12 місяців 2024 року

Аналіз розгляду адміністративних справ у розрізі категорій

Визначальними вимірами ефективності судочинства є своєчасність та якість розгляду судових справ. В 2024 році в провадженні суддів перебували адміністративні справи наступних ключових категорій, які відображені нижче в таблиці № 2.

Таблиця № 2

Категорія справ	Перебувало в провадженні	%		
		до загальної кількості заяв, що перебували на розгляді	кількість справ, закінчених провадженням	
			% до кількості розглянутих справ	
Справи з приводу виборчого процесу і референдуму	0	0%	0	0%
Справи щодо захисту політичних (крім виборчих) та громадянських прав,	363	1,0%	247	0,7%

Справи щодо статусу народного депутата України, депутата місцевої ради, організації діяльності представ. органів влади	7	0,02%	6	0,02%
Справи з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції (крім категорій, які підсудні Верховному Суду, як суду першої інстанції)	25	0,07%	15	0,04%
Справи щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	300	0,8%	227	0,6%
Справи, що виникають з відносин публічної служби	4402	11,9%	2527	6,8%
Справи з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	810	2,2%	536	1,4%
Справи з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	186	0,5%	84	0,2%
Справи з приводу охорони навколишнього	21	0,06%	12	0,03%

природного
середовища

Справи з приводу
адміністрування
податків, зборів,
платежів, а також
контролю за
дотриманням вимог
податкового
законодавства

3185

8,6%

2004

5,4%

Справи зі спорів з
приводу реалізації
публічної політики у
сферах праці,
зайнятості населення
та соціального
захисту громадян та
публічної житлової
політики

27355

74,0%

20773

56,1%

Справи щодо
забезпечення
громадського порядку
та безпеки,
національної
безпеки та оборони
України

268

0,7%

134

0,4%

Справи із спорів з
приводу реалізації
державної політики у
сфері освіти, науки,
культури та спорту.

103

0,3%

46

0,1%

Інші

0

0%

0

0%

В С Ь О Г О

37025

100%

26611

100%

У справах з реалізації публічної політики в сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики основною причиною збільшення надходження цієї категорії позовів є порушення вимог діючого законодавства органами Пенсійного фонду України та іншими

установами та організаціями, до кола повноважень яких відноситься здійснення нарахування соціальних виплат громадянам (працівникам органів МВС, внутрішньо переміщеним особам та ін.)

У справах зі спорів з приводу реалізації податкової політики та за зверненнями податкових органів із деякими видами найчастіше судді розглядали спори юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців до податкових служб міста Харкова та області з приводу скасування податкових повідомлень-рішень, визнання їх не чинними, з питань адміністрування окремих податків, зборів та обов'язкових платежів, погашення податкового боргу.

Для більш повної характеристики стану розгляду справ за 2024 рік важливо розглянути їх кількісні показники у порівнянні з показниками за аналогічний період 2023 року.

Відповідні статистичні дані розгляду адміністративних справ наведені нижче в таблиці № 3.

Таблиця № 3

№	Показник	Період		
		12 місяців 2023 року	12 місяців 2024 року	Динаміка (+,-)
1	залишок нерозглянутих справ на початок звітного періоду	8103	9513	+1410
2	надійшло справ за звітний період	38346	29286	-9057
3	усього перебувало у провадженні справ	32972	37025	+4053
	закінчено провадження у справах	24869	27512	+2643
	із прийняттям рішення	23996	26611	+2615
	у тому числі із задоволенням	22110	24176	+2066
4	в позову			
	тому передано в інші суди	18	18	-0
	із закриттям провадження у справі	276	347	+71
	залишенням заяви без розгляду	24	461	+437

5	залишок нерозглянутих справ на кінець періоду	8103	9513	+1410
6	з них: провадження у яких зупинено	366	1151	+785

У звітному періоді **6265** адміністративних справ розглянуто з перевищенням строку, встановленого КАС України. В аналогічному періоді минулого 2023 року з перевищенням строку розглянуто **2938** адміністративні справи.

Враховуючи наведені дані, спостерігається велике збільшення цього показника в поточному 2024 році.

Аналізуючи причини порушення строків розгляду справ можна зазначити, що при здійсненні правосуддя судді Харківського окружного адміністративного суду загалом дотримуються вимог законодавства щодо розгляду справ протягом розумного строку, хоча інколи за об'єктивними причинами цей строк не вкладається у терміни передбачені КАС України.

Основними причинами порушення визначених законодавством строків розгляду справ різних категорій є неявка в суд учасників процесу; невиконання або несвоєчасне виконання відповідними особами законних вимог суду щодо надання інформації та документів, необхідних для судового розгляду; оголошення в судовому засіданні перерви за клопотаннями сторін; тривалий термін проведення судових експертиз; задоволення клопотань, які подаються сторонами без належного обґрунтування, тощо.

Як свідчить практика розгляду адміністративних справ, однією із найпоширеніших причин порушення розумних строків розгляду адміністративних справ є зупинення провадження до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку цивільного, господарського, кримінального чи адміністративного судочинства.

З метою покращення оперативності розгляду адміністративних справ в Харківському окружному адміністративному суді постійно (щомісячно) проводиться аналіз та вивчення причин порушення строків розгляду адміністративних справ з обговоренням результатів на зборах суддів.

Розгляд заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами

В Суді за 12 місяців 2024 року перебувало в провадженні **38** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами, з яких **32** надійшли в звітному періоді.

З підстав, визначених статтею 361 КАС України основною була наступні підстави: істотні для справи обставини, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою на час розгляду справи та встановлення Конституційним судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акту чи окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконано.

Стосовно категорій цих заяв можна зазначити, що у звітному періоді надійшла найбільша кількість заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами по категорії спорів за категоріями: справи, що виникають з відносин публічної служби, реалізації публічної політики у сфері праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян, зокрема: громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та вирішення спорів в податковому законодавстві.

За результатами розгляду цієї категорії заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами перебувало (**38**), усього розглянуто **17**, з них: з розглянуто (задоволено – **2**) , відмовлено – **15**.

Розгляд заяв, клопотань, подань

Стан розгляду заяв, клопотань, подань, а саме: про забезпечення доказів (в тому числі, що надійшли до подання позовної заяви), про забезпечення позову, про заміну заходів забезпечення позову, в порядку виконання судових рішень, відвід судді які надійшли та розглянуті у звітному періоді, відображений нижче в таблиці № 4.

Таблиця № 4

Розгляд заяв, клопотань, подань		12 місяців 2023 року	12 місяців 2024 року
1	Перебувало на розгляді (усього)	3611	3583
	Заяв в порядку виконання судових рішень	3377	3503
	Заяви про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви	21	28
	Заяв про забезпечення позову	16	0

	Заяв про забезпечення доказів	18	0
	Заяв про скасування забезпечення доказів та позову	5	
	Заяви про відвід судді	44	50
	Доручення судів України/іноземних судів	0	2
2	розглянуто усього	3224	3310
3	залишок не розглянутих заяв	387	273

Порівнюючи вищевказані показники за 2024 рік з 2023 роком, загалом можна зазначити збільшення показників **таблиці № 4** за поточний рік.

Сторони звертались з заявами про відстрочення виконання рішення суду, заміну способу чи порядку виконання рішення суду, розстрочення виконання рішення, заміну сторони виконавчого провадження, видачу дубліката виконавчого листа, надання роз'яснень щодо виконання рішення, поновлення строку пред'явлення виконавчого документу, судового контролю за виконанням рішення суду, про виправлення описки у постанові суду та в виконавчому листі, тощо.

Більшість з цієї категорії заяв складають заяви про заміну сторони виконавчого провадження, в основному через реорганізацію органів Державної податкової служби і органів Пенсійного фонду України і у зв'язку з цим зміну назви установ та їх реквізитів.

Кодекс адміністративного судочинства України регламентує процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах, а отже Суду надані функції контролю за ходом виконання винесеного ним рішення.

Розгляд заяв про встановлення судового контролю та необхідність зобов'язання суб'єкта владних повноважень подати звіт про виконання судового рішення в порядку статті

382 Кодексу адміністративного судочинства України

Переважна більшість заяв, що перебувала на розгляді у звітному 2024 році – **263**, а в 2023 році – **434**, яку стосуються категорії спорів з соціального захисту, призначення, перерахунку та здійснення страхових виплат органами

Пенсійного фонду України; спорів з органами державної податкової служби та спорів стосовно землекористування.

Основними підставами для прийняття ухвал, якими відмовлено в задоволенні заяв, можна визначити наступні: обов'язковість судових рішень що набрали законної сили, до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України (ст. 14 КАС України); судові рішення, яке набрало законної сили, є обов'язковим для учасників справи, для їхніх правонаступників, а також для всіх органів, підприємств, установ та організацій, посадових чи службових осіб, інших фізичних осіб і підлягає виконанню на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності, – за її межами (ст. 370 КАС України); встановлення судового контролю за виконанням судового рішення є правом, а не обов'язком суду (ст.382 КАС України); відсутність об'єктивних обставин щодо невиконання судового рішення з боку відповідача, його часткове виконання відповідачем в порядку, визначеному Постановою КМУ № 649 та особливості нормативно-правового регулювання правовідносин в частині нарахування (перерахунку) пенсійних виплат, що фінансуються з державного бюджету; рішення суду в частині зобов'язання відповідача виплачувати пенсію спрямоване на майбутнє, а докази його невиконання відповідачем відсутні; не звернення до примусового виконання судових рішень відповідно до Закону України “Про виконавче провадження”, тощо.

Наведена вище інформація свідчить загалом про сталу та удосконалену з часом судову практику розгляду заяв про судовий контроль за виконанням судових рішень. Варто зазначити, що чинне процесуальне законодавство має достатньо продуманий механізм для здійснення судового контролю за виконанням рішень. Тому проголошені Конституцією принципи обов'язковості судових рішень надалі підлягають виконанню.

Отже, підсумовуючи викладене можна зазначити, що практика розгляду заяв про здійснення судового контролю за виконанням судових рішень є сталою, ухвали при розгляді вказаної категорії справ в більшості приймаються з дотриманням вимог норм матеріального та процесуального права, у межах повноважень, визначених Конституцією України та законодавством України.

Видача виконавчих листів за розглянутими адміністративними справами

Стосовно видачі виконавчих листів: згідно зі статистичними даними звіт форми № 1-ОАС суддівським корпусом за 12 місяців 2024 року розглянуто

адміністративних справ – **37025** (в аналогічному періоді минулого року – **24869**), задоволено позовних вимог по справах – **24176** (проти **22110**).

Виконавчі листи видавались в 2024 році як за рішеннями, винесеними в поточному році так і за рішеннями минулих років, що набрали чинності після апеляційного та касаційного оскарження.

Автоматизованою системою документообігу суду (КП «ДСС») виконавчий лист формується на підставі даних, зазначених в судових рішеннях. Внесені дані відображаються в рішеннях суду та в подальшому при виготовленні виконавчих документів.

При цьому варто звернути увагу на те, що не по всіх рішеннях настає примусова стадія його виконання, а це означає, що можливе виконання судового рішення відповідачем по справі без видачі виконавчого документа. Тому в окремих випадках позивач не ініціює примусове виконання постановленого на його користь судового рішення, та, в свою чергу, не ставить питання видачі виконавчого документа.

Відомості щодо справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору

Закон України «Про судовий збір» виступає певною гарантією функціонування судової системи в цілому.

Відповідно до показників статистичної звітності форми № 10 «Звіту про справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору в місцевих та апеляційних судах» у звітному періоді 2024 року позивачами на рахунок Суду фактично сплачено судовий збір у розмірі **43 828 238** грн., проти **40 924 068** грн. в аналогічному періоді 2023 року.

Статтею 7 Закону передбачено повернення сплаченого судового збору, яке направлено на забезпечення рівного права доступу до правосуддя.

Чинним законодавством встановлено вичерпний перелік основних причин, повернення судового збору, це зокрема: зменшення розміру позовних вимог; повернення позовних заяв; відмова у відкритті провадження у справі; залишення позовних заяв без розгляду; внесення судового збору в більшому розмірі, ніж встановлено законом; закриття провадження у справі, тощо.

Стосовно повернення в звітному періоді судового збору, відповідно до вимог Закону України «Про судовий збір», слід зазначити, що розмір цієї суми складає грн. **241 461, 55** проти **978 728** грн. за аналогічний період минулого року.

Розмір несплаченого судового збору внаслідок звільнення від сплати, відповідно до вимог чинного законодавства: в звітному періоді ця сума

складала **11 404 942 грн.** проти **10 652 617 грн.** в аналогічному звітному періоді минулого року, що є наслідком об'єктивного збільшення показника знаходження на розгляд до Суду позовних заяв від осіб, яким чинним законодавством встановлені певні пільги з цього питання.

ВИСНОВКИ

За результатами аналізу даних судової статистики можна стверджувати, що за основними показниками по відправленню правосуддя суддівський корпус не допускав погіршення своєї роботи.

Однак, такі показники не виключають можливості забезпечення всіх необхідних заходів щодо підвищення оперативності розгляду адміністративних справ при дотриманні строків їх розгляду.

Об'єктивною обставиною збільшення навантаження у звітному періоді на працюючих суддів є кількість суддів, повноважних відправляти правосуддя, оскільки на кінець звітного періоду фактично відправляли правосуддя – 28 суддів (за штатним розписом – 40).

Отже, протягом звітного періоду якісні і кількісні показники роботи суддівського корпусу та працівників апарату Суду утримуються на належному рівні, при цьому актуальною залишається можливість забезпечення всіх необхідних заходів щодо підвищення оперативності розгляду адміністративних справ і матеріалів при дотриманні строків їх розгляду.

За підсумками проведеного огляду статистичних даних про стан здійснення правосуддя Харківського окружного адміністративного суду у 2024 році можна зробити висновок, що у звітному періоді суттєво збільшилась кількість надходження та розгляду адміністративних справ і матеріалів в порівнянні з показниками аналогічного періоду 2023 року.

Проаналізувавши роботу місцевих судів міста Харкова та Харківської області

За підсумками проведеного огляду статистичних даних про стан здійснення правосуддя місцевими судами міста Харкова та Харківської області у 2024 році можна зробити висновок, що у звітному періоді суттєво збільшилась кількість надходження та розгляду справ і матеріалів в порівнянні з показниками аналогічного періоду 2023 року.

Судами, для захисту та забезпечення прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у 2024 році продовжено здійснення комплексу заходів щодо організаційного забезпечення діяльності судів з реалізації

основних завдань обліково-статистичної роботи: забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності інформації про роботу суду з основної діяльності.

Не дивлячись на сьогоднішній день, судді продовжують підтримувати позитивну динаміку зменшення негативних показників роботи.

Підсумовуючи викладене та враховуючи зростання загальних показників судової статистики, можна зробити висновок, що судочинство у 2024 році здійснено на належному рівні.

**Начальник відділу організаційного
забезпечення діяльності судів
та судової статистики**

Наталя МЕРЕНЦЕВА